

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

20 päivänä joulukuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Maataloustuotteiden yhteinen markkinajärjestely – Suojattujen alkuperänimitysten suoja – Asetus (EY) N:o 1234/2007 – 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohta sekä b ja c alakohta – Asetus (EU) N:o 1308/2013 – 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohta sekä b ja c alakohta – Soveltamisala – Suojatun alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttö – Suojatun alkuperänimityksen väärinkäyttö, jäljittely tai miellelyhtymä – Väärä tai harhaanjohtava merkintä – Suojatun alkuperänimityksen ”Champagne” käyttö elintarvikkeen nimityksessä – Nimitys ”Champagner Sorbet” – Elintarvike, joka sisältää samppanjaa ainesosana – Ainesosa, joka antaa elintarvikkeelle olennaisen ominaisuuden

Asiassa C-393/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesgerichtshof (ylin yleinen tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 2.6.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.7.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne

vastaa

Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH & Co. OHG, jota edustaa Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH, aiemmin Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG Süd,

Galana NV:n osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešić sekä tuomarit A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.5.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, edustajanaan C. Onken, Rechtsanwältin,
- Galana NV, edustajinaan H. Hartwig ja A. von Mühlendahl, Rechtsanwälte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

- Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, S. Horrenberger ja E. de Moustier,
 - Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja A. Gameiro,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään B. Eggers, I. Galindo Martín ja I. Naglis,
- kuultuaan julkisasiamiehen 20.7.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä 22.10.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) (EUVL 2007, L 299, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 25.5.2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 491/2009 (EUVL 2009, L 154, s. 1) (jäljempänä asetus N:o 1234/2007), 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan sekä b ja c alakohdan sekä maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 671) 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan sekä b ja c alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Comité interprofessionnel du Vin de Champagne (jäljempänä CIVC) ja Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH & Co. OHG, aiemmin Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG Süd (jäljempänä Aldi), ja joka koskee suojatun alkuperänimityksen (SAN) ”Champagne” käyttöä Aldin myymän pakasteen nimityksessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetukset N:o 1234/2007 ja N:o 1308/2013

- 3 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyyntö koskee sekä asetusta N:o 1234/2007, joka oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, että asetusta N:o 1308/2013, jolla asetus N:o 1234/2007 korvattiin 1.1.2014 alkaen, ja kyseinen tuomioistuin katsoo tarvitsevänsä tiedon siitä, miten tätä viimeksi mainittua asetusta on tulkittava, koska pääasiassa kyseessä oleva, suojatun alkuperänimityksen ”Champagne” käytön lopettamista koskeva vaatimus koskee tulevaisuutta, joten sen on lausuttava tästä vaatimuksesta siten, että se ottaa huomioon myös ne säännökset, jotka ovat sovellettavissa sen tekemän ratkaisun ajankohtana.
- 4 Asetuksen N:o 1234/2007 118 b artiklan otsikko on ”Määritelmät”, ja sen 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä alajaksossa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) ’alkuperänimityksellä’ tarkoitetaan alueen, tietyn paikan tai poikkeustapauksissa maan nimeä, jota käytetään kuvaamaan 118 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuotetta, joka on seuraavien vaatimusten mukainen:
 - i) sen laatu ja ominaisuudet johtuvat olennaisesti tai yksinomaan tietyistä maantieteellisestä ympäristöstä luontoineen ja inhimillisine tekijöineen;
 - ii) sen tuotannossa käytetyt rypäleet tulevat yksinomaisesti kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta;
 - iii) sen tuotanto tapahtuu kyseisellä maantieteellisellä alueella; ja
 - iv) se on saatu Vitis vinifera -lajiin kuuluvista rypälelajikkeista;

– –”

- 5 Saman asetuksen 118 k artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Nimiä, joista on tullut yleisnimiä, ei saa suojata alkuperänimityksenä tai maantieteellisenä merkintänä.

– –”

- 6 Kyseisen asetuksen 118 m artiklan, jonka otsikko on ”Suoja”, sanamuoto oli seuraava:

”1. Suojattuja alkuperänimityksiä ja suojattuja maantieteellisiä merkintöjä saa käyttää kuka tahansa asianomaisen eritelmän mukaisesti tuotettua viiniä kaupan pitävä toimija.

2. Suojatut alkuperänimitykset ja suojatut maantieteelliset merkinnät sekä kyseisiä suojattuja nimiä käyttävät, asianomaisen eritelmän mukaisesti tuotetut viinit on suojattu

- a) suoralta tai välilliseltä suojatun nimen kaupalliselta käytöltä
 - i) vastaavissa tuotteissa, jotka eivät ole suojattua nimeä koskevan tuote-eritelmän mukaisia; tai
 - ii) jos nimen käytöllä hyödynnetään alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän mainetta;
- b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen tai palvelun oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty tai siihen on liitetty ilmaisu kuten ’laatu’, ’tyyppi’, ’menetelmä’, ’tuotettu kuten’, ’jäljitelmä’, ’makuinen’, ’kaltainen’ tai muu samankaltainen ilmaisu;
- c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka koskevat tuotteen lähtöpaikkaa, alkuperää, tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista viinituotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä;
- d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

3. Suojatuista alkuperänimityksistä ja suojatuista maantieteellisistä merkinnöistä ei saa tulla yhteisössä 118 k artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yleisnimiä.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet lopettaakseen suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen 2 kohdassa tarkoitettu lainvastainen käyttö.”

- 7 Asetuksen N:o 1308/2013 johdanto-osan 92 ja 97 perustelukappaleessa toistetaan olennaiselta osin viinialan yhteisestä markkinajärjestelystä, asetusten (EY) N:o 1493/1999, (EY) N:o 1782/2003, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 3/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2392/86 ja (EY) N:o 1493/1999 kumoamisesta 29.4.2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2008 (EUVL 2008, L 148, s. 1) johdanto-osan 27 ja 32 perustelukappaleen sisältö; tämän viimeksi mainitun asetuksen säännökset, jotka koskevat alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen (SMM) suojaa, saatettiin osaksi asetusta N:o 1234/2007 asetuksella N:o 491/2009. Näiden perustelukappaleiden sanamuoto on seuraava:

”(92) Laatuviinien käsite perustuu unionissa muun muassa viinin maantieteelliseen alkuperään liittyviin erityisominaisuuksiin. Kuluttaja tunnistaa tällaiset viinit niille myönnettyistä suojatuista alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä. Jotta asianomaisten tuotteiden laatuvaikutteita tukeva kehitys olisi avoin ja kehittyneempi, olisi otettava käyttöön järjestelmä, jossa alkuperänimitystä tai maantieteellistä merkintää koskevat hakemukset tutkitaan noudattaen lähestymistapaa, jota sovelletaan unionin horisontaalisessa laatu politiikassa muihin

elintarvikkeisiin kuin viiniin ja väkeviin alkoholijuomiin, [maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21.11.2012 annetussa] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1151/2012 [(EUVL 2012, L 343, s. 1)] esitetyn mukaisesti.

--

(97) Rekisteröidyillä alkuperänimityksillä ja maantieteellisillä merkinnöillä olisi oltava suoja sellaista käyttöä vastaan, joka hyödyntää edellytykset täyttävien tuotteiden mainetta. Rehellisen kilpailun edistämiseksi ja kuluttajien harhauttamisen estämiseksi suoja olisi laajennettava koskemaan myös tuotteita ja palveluja, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, perussopimusten liitteeseen I kuulumattomat tuotteet mukaan luettuina.”

8 Asetuksen N:o 1308/2013 101 artiklan 1 kohdan ja 103 artiklan sanamuoto vastaa asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 1 kohdan ja 118 m artiklan sanamuotoa.

Unionin oikeuden muut säännökset

9 Myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY (EYVL 2000, L 109, s. 29), sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, 3 artiklan 1 kohdan sanamuoto oli seuraava:

”Ainoastaan seuraavat tiedot on pakollisesti merkittävä elintarvikkeisiin edellytyksin, joista säädetään 4–17 artiklassa, ja jollei sanotuista artikloista muuta johdu:

- 1) myyntinimitys,
- 2) luettelo ainesosista,
- 3) tiettyjen ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät 7 artiklan säännösten mukaisesti,

--”

10 Saman direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Elintarvikkeen myyntinimitys on siihen sovellettavissa yhteisön säännöksissä säädetty nimitys.

a) Jollei yhteisön säännöksiä ole annettu, myyntinimitys on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote myydään kuluttajalle tai suurtaloudelle, sovellettavassa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä oleva nimitys.

Jollei tällaista nimitystä ole, myyntinimitys on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote myydään kuluttajalle tai suurtaloudelle, käytössä vakiintunut nimitys tai elintarvikkeen ja tarvittaessa sen käytön kuvaus, joka on riittävän täsmällinen ilmaisemaan ostajalle elintarvikkeen todellisen laadun ja joka mahdollistaa sen erottamisen tuotteista, joihin se voidaan sekoittaa.

--”

11 Mainitun direktiivin 6 artiklan 5 kohdan sanamuoto oli seuraava:

”Ainesosaluettelon on sisällettävä kaikki elintarvikkeen ainesosat painon mukaan alenevassa valmistusajankohdan mukaisessa järjestyksessä. Luettelon otsikon tulee sisältää ilmaisu ’ainesosat’.

– –”

- 12 Saman direktiivin 7 artiklan 1 ja 5 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Elintarvikkeiden tuotannossa tai valmistuksessa käytettävän ainesosan tai ainesosien ryhmän määrä on ilmoitettava tämän artiklan mukaisesti.

– –

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun maininnan on oltava joko elintarvikkeen myyntinimityksessä tai aivan sitä lähellä taikka ainesosaluettelossa sen ainesosan tai ainesosien ryhmän yhteydessä, johon kyseinen merkintä liittyy.”

- 13 Direktiivi 2000/13 kumottiin 13.12.2014 alkavin vaikutuksin elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, direktiivin 2000/13, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25.10.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1169/2011 (EUVL 2011, L 304, s. 18), jonka 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Luettelo pakollisista tiedoista”, säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavien tietojen ilmoittaminen on pakollista 10–35 artiklan mukaisesti, jollei tähän lukuun sisältyvistä poikkeuksista muuta johdu:

a) elintarvikkeen nimi;

b) ainesosaluettelo;

– –”

- 14 Kyseisen asetuksen 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Elintarvikkeen nimi”, säädetään seuraavaa:

”1. Elintarvikkeen nimen on oltava sen virallinen nimi. Jos tällaista nimeä ei ole, elintarvikkeen nimen on oltava sen tavanomainen nimi, tai, jos tavanomaista nimeä ei ole tai tavanomaista nimeä ei käytetä, on annettava elintarviketta kuvaava nimi.

– –”

- 15 Asetuksen 18 artiklassa, jonka otsikko on ”Ainesosaluettelo”, säädetään seuraavaa:

”1. Ainesosaluettelo on otsikoitava tai sen edellä on oltava soveltuva otsikko, joka koostuu ilmauksesta ’ainesosat’ tai sisältää sen. Sen on sisällettävä kaikki elintarvikkeen ainesosat painon mukaan alenevassa järjestyksessä sellaisina kuin ne ilmoitettiin niiden käyttöhetkellä elintarvikkeen valmistusprosessissa.

2. Ainesosat on soveltuvin osin ilmoitettava niiden yksilöllisellä nimellä 17 artiklan ja liitteen VI säännösten mukaisesti.

– –”

- 16 Saman asetuksen 22 artiklassa, jonka otsikko on ”Ainesosien määrän ilmoittaminen”, täsmennetään seuraavaa:

”1. Elintarvikkeen tuotannossa tai valmistuksessa käytetyn ainesosan tai ainesosien ryhmän määrä on ilmoitettava silloin, kun kyseinen ainesosa tai ainesosien ryhmä

- a) esiintyy elintarvikkeen nimessä tai kuluttaja tavallisesti yhdistää sen kyseiseen nimeen;
- b) korostuu merkinnässä joko sanoin tai kuvin tai graafisen esityksen avulla; tai
- c) on olennainen elintarvikkeen luonnehtimiseksi ja sen erottamiseksi tuotteista, joihin se voidaan sekoittaa sen nimen tai ulkomuodon vuoksi.

– –”

- 17 Tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 kumoamisesta 15.1.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 110/2008 (EUVL 2008, L 39, s. 16) 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Myyntinimitysten ja maantieteellisten merkintöjen käyttöä koskevat erityiset säännöt”, säädetään seuraavaa:

”1. Liitteessä II oleviin luokkiin 1-46 kuuluvia nimityksiä ja liitteessä III rekisteröityjä maantieteellisiä merkintöjä on kiellettyä käyttää yhdistetyssä ilmaisussa, kuten myös viittausta kyseisiin nimityksiin elintarvikkeiden esillepanossa, jollei alkoholi ole yksinomaan peräisin mainitusta tislatusa alkoholijuomasta tai mainituista tislatuista alkoholijuomista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2000/13/EY soveltamista.

– –”

- 18 Tämän asetuksen 16 artiklan a alakohdassa säädetään liitteessä III rekisteröityjen maantieteellisten merkintöjen suojasta vastaavin sanamuodoin kuin asetuksen N:o 1234/2007 188 m artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdassa.
- 19 Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21.11.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 (EUVL 2012, L 343, s. 1) johdanto-osan 32 perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

”Alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suoja olisi laajennettava koskemaan rekisteröityjen nimien väärinkäyttöä, jäljittelyä ja miellelyhtymien käyttöä sekä tavaroissa että palveluissa, jotta voidaan varmistaa korkea suojan taso ja suoja voidaan yhdenmukaistaa viinialalla jo käytössä olevan suojan kanssa. Kun suojattuja alkuperänimityksiä tai suojattuja maantieteellisiä merkintöjä käytetään ainesosien yhteydessä, olisi otettava huomioon komission tiedonanto ’Suuntaviivat suojatun alkuperänimityksen (SAN) tai suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) saaneita tuotteita ainesosina sisältävien elintarvikkeiden merkinnöistä’.

- 20 Asetuksen 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Suoja”, säädetään seuraavaa:

”1. Rekisteröidyt nimet on suojattu

- a) suoralta tai välilliseltä rekisteröidyn nimen kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, jos tuotteet ovat verrattavissa tällä nimellä rekisteröityihin tuotteisiin tai jos nimen käytöllä voi hyötyä suojatun nimen maineesta, myös silloin, kun kyse on tuotteiden käytöstä ainesosana;

– –”

- 21 Suojatun alkuperänimityksen (SAN) tai suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) saaneita tuotteita ainesosina sisältävien elintarvikkeiden merkinnöistä annetuissa suuntaviivoissa (EUVL 2010, C 341, s. 3; jäljempänä suuntaviivat) todetaan seuraavaa:

”2.1. Rekisteröityjen nimitysten käyttöä koskevat suositukset

1. Komission kannan mukaan SAN- tai SMM-nimisuojan saanut tuote voidaan oikeutetusti mainita elintarvikkeen ainesosaluettelossa.
2. Lisäksi komissio katsoo, että SAN- tai SMM-nimisuojan saanut nimi voidaan mainita kyseistä nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana sisältävän elintarvikkeen myyntinimikkeessä tai sen läheisyydessä sekä asianomaisen elintarvikkeen merkinnöissä, esillepanossa ja mainonnassa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - Kyseisen elintarvikkeen ei tulisi sisältää mitään muuta verrattavissa olevaa ainesosaa, eli toisin sanoen ainesosaa, jolla SAN- tai SMM-nimisuojan saanut ainesosa voitaisiin korvata kokonaan tai osittain. Sen havainnollistamiseksi ohjeellisesti, mitä tarkoitetaan muulla verrattavissa olevalla tuotteella, komissio katsoo, että mikä tahansa sinihomejuusto voitaisiin rinnastaa Roquefort-nimisuojan saaneeseen juustoon.
 - Kyseistä ainesosaa olisi lisäksi käytettävä riittävä määrä, jotta se antaisi asianomaiselle elintarvikkeelle olennaisen luonteen. Koska kyseeseen voi tulla useita eri tapauksia, komissio ei pysty ehdottamaan tiettyä vähimmäisprosenttimäärää, joka olisi yleisesti sovellettavissa. Jos johonkin elintarvikkeeseen esimerkiksi lisättäisiin SAN- tai SMM-nimisuojan saanutta maustetta vähäinenkin määrä, se saattaisi riittää antamaan kyseiselle elintarvikkeelle tietyn olennaisen luonteen. Jos elintarvikkeeseen sitä vastoin lisättäisiin vähäinen määrä SAN- tai SMM-nimisuojan saanutta lihaa, tämä ei lähtökohtaisesti antaisi kyseiselle elintarvikkeelle tiettyä olennaista luonnetta.
 - SAN- tai SMM-nimisuojan saaneen, ainesosana käytetyn tuotteen prosenttiosuus olisi ihanteellisessa tapauksessa mainittava elintarvikkeen myyntinimikkeessä tai sen välittömässä läheisyydessä tai joka tapauksessa ainesosaluettelossa heti asianomaisen ainesosan vieressä.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 22 Aldi, joka on muun muassa elintarvikkeita myyvä yhtiö, toi loppuvuodesta 2012 myyntiin Galana NV:n, joka tukee pääasiassa väliintulijana Aldin vaatimuksia, valmistaman pakasteen, jota myytiin nimellä ”Champagner Sorbet” ja joka sisälsi ainesosanaan 12 prosenttia samppanjaa.
- 23 CIVC, joka on samppanjan tuottajien yhdistys, katsoi, että tämän tuotteen myyminen tällä nimityksellä loukkaa suojattua alkuperänimitystä ”Champagne”, ja nosti Landgericht München I:ssä (Münchenin ensimmäisen piirin alueellinen siviili- ja rikostuomioistuin, Saksa) kanteen, jossa se vaati asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan perusteella, että Aldi on määrättävä lopettamaan kyseisen nimityksen käyttö pakasteiden myynnissä. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi tämän vaatimuksen, mutta se hylättiin muutoksenhaussa Oberlandesgericht Münchenin (Münchenin ylempi alueellinen siviili- ja rikostuomioistuin, Saksa) tekemällä ratkaisulla.
- 24 Muutoksenhakutuomioistuin katsoi muun muassa, että asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan sekä b ja c alakohdan perustuvan kanteen edellytykset eivät täyttyneet, koska suojatun alkuperänimityksen sopimatonta käyttöä koskeva edellytys ei täyttynyt käsiteltävässä asiassa, koska Aldilla oli oikeutettu intressi käyttää nimitystä ”Champagner Sorbet” yleisön tällä nimityksellä tuntemasta ruokalajista, jonka olennainen ainesosa on samppanja, ja koska harhaanjohtavaa nimitystä ei ollut.
- 25 Näin ollen CIVC teki Revision-valituksen Bundesgerichtshofiin (ylin yleinen tuomioistuin, Saksa), joka on ensimmäiseksi todennut olevansa taipuvainen katsomaan, että se, että Aldi käytti nimitystä ”Champagner Sorbet”, kuuluu asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii

alakohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan soveltamisalaan, koska Aldi käytti tätä nimitystä jäädykejäkiruussa eli siis tuotteessa, joka ei ole suojatulla alkuperänimityksellä ”Champagne” suojattujen viinien eritelmien mukainen, ja koska Aldi käytti tätä suojattua alkuperänimitystä kaupallisessa tarkoituksessa.

- 26 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että nimitys ”Champagner Sorbet” on omiaan yhdistämään suojatun alkuperänimityksen Champagne maineen Aldin myymään tuotteeseen. Se pohtii kuitenkin, onko suojatun alkuperänimityksen käyttö sen maineen hyväksikäyttöä, kun elintarvikkeen nimitys vastaa kohdeyleisön tapaa nimetä tämä elintarvike ja kun ainesosaa on lisätty riittävä määrä olennaisen ominaisuuden antamiseksi sille. Ylioikeuden tavoin se katsoo, että oikeutettu intressi käyttää suojattua alkuperänimitystä sulkee pois tämän suojatun alkuperänimityksen maineen hyväksikäytön.
- 27 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että CIVC:n kanne saattaisi perustua asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan b alakohtaan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, ja se pohtii, merkitseekö suojatun alkuperänimityksen käyttö pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa näissä säännöksissä tarkoitettua lainvastaista väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää. Se katsoo tästä, että nämä viimeksi mainitut edellyttävät, että suojatun alkuperänimityksen riitautettu käyttö on lainvastaista ja että hyväksyttävään syyhyn perustuva käyttö ei näin ollen kuulu niissä vahvistettuihin kieltoihin.
- 28 Neljänneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sen vuoksi, että CIVC väitti Aldin käyttäneen nimitystä ”Champagner Sorbet” asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla harhaanjohtavasti, kuuluvatko näiden säännösten soveltamisalaan vain sellaiset harhaanjohtavat tiedot, jotka ovat omiaan antamaan kohdeyleisölle väärän kuvan tuotteen maantieteellisestä alkuperästä, vai kuuluvatko siihen myös tämän tuotteen olennaisia ominaisuuksia koskevat harhaanjohtavat tiedot.
- 29 Näissä olosuhteissa Bundesgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että niitä sovelletaan myös silloin, kun suojattua alkuperänimitystä käytetään sellaisen eritelmää vastaamattoman elintarvikkeen nimessä, johon on lisätty eritelmää vastaava ainesosa?
- 2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana eritelmää vastaamattoman sellaisen elintarvikkeen nimitystä, johon on lisätty eritelmää vastaava ainesosa, on alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttöä, kun elintarvikkeen nimi vastaa kohdeyleisössä vallitsevia nimitystapoja ja ainesosaa on lisätty riittävä määrä olennaisen ominaisuuden antamiseksi tuotteelle?
- 3) Onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä kuvatuissa olosuhteissa tarkoittaa lainvastaista väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää?
- 4) Onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että niitä voidaan soveltaa ainoastaan väärin tai harhaanjohtaviin tietoihin, jotka ovat omiaan synnyttämään kohdeyleisössä väärän kuvan tuotteen maantieteellisestä alkuperästä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa, jotka vastaavat sisällöltään toisiaan, tulkittava siten, että niitä sovelletaan silloin, kun suojattua alkuperänimitystä – kuten ”Champagne” – käytetään osana sellaisen elintarvikkeen nimitystä – kuten ”Champagner Sorbet” –, joka ei ole tätä suojattua alkuperänimitystä koskevan eritelmän mukainen mutta joka sisältää kyseistä eritelmaa vastaavaa ainesosaa.
- 31 On huomautettava yhtäältä, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetyn suojan soveltamisala on erityisen laaja, koska näissä säännöksissä viitataan suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän suoraan tai välilliseen kaupalliseen käyttöön ja säädetään niiden suojaamisesta tällaiselta käytöltä sekä vastaavissa tuotteissa, jotka eivät ole suojattua nimeä koskevan tuote-eritelmän mukaisia, että muissa kuin vastaavissa tuotteissa, jos nimen käytöllä hyödynnetään tämän suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän mainetta. Tämän suojan laajuus vastaa asetuksen N:o 1308/2013 johdanto-osan 97 perustelukappaleessa vahvistettua tavoitetta suojata suojattuja alkuperänimityksiä ja suojattuja maantieteellisiä merkintöjä käytöltä, jolla hyödynnetään edellytykset täyttävien tuotteiden mainetta.
- 32 Toisaalta unionin oikeuden säännöksiä, jotka koskevat rekisteröityjen nimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojaa ja kuuluvat – kuten asetuksen N:o 1308/2013 johdanto-osan 92 perustelukappaleessa vahvistetaan – unionin horisontaaliseen laatupolitiikkaan, on tulkittava tavalla, joka mahdollistaa niiden johdonmukaisen soveltamisen.
- 33 Tältä osin asetuksen N:o 1151/2012 johdanto-osan 32 perustelukappaleessa todetaan, että sillä pyritään varmistamaan korkea suojan taso ja yhdenmukaistamaan suojia viinialalla jo käytössä olevan suojan kanssa, ja sen 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään tämän asetuksen mukaisesti rekisteröityjä nimityksiä varten samankaltaisesta suojasta kuin se, josta säädetään asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, ja siinä täsmennetään nimenomaisesti, että tätä suojaa sovelletaan myös ainesosina käytettyihin tuotteisiin.
- 34 Toiseksi unionin tuomioistuin on jo todennut 14.7.2011 antamassaan tuomiossa Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 55 kohta), jossa oli kyse asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdan – jonka sanamuoto ja tarkoitus vastaavat asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuotoa ja tarkoitusta – tulkinnasta, että maantieteellisen merkinnän tai tällaista merkintää vastaavan ilmaisun ja sen käännöksen käyttö tavaramerkissä tislatuille alkoholijuomille, jotka eivät ole vastaavien eritelmien mukaisia, on lähtökohtaisesti tämän maantieteellisen merkinnän suoraa kaupallista käyttöä asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- 35 Näiden seikkojen valossa on todettava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa sovelletaan suojatun alkuperänimityksen – kuten ”Champagne” -kaupalliseen käyttöön osana tätä suojattua alkuperänimitystä koskevaa eritelmaa vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”.

- 36 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että niitä sovelletaan silloin, kun suojattua alkuperänimitystä – kuten ”Champagne” – käytetään osana sellaisen elintarvikkeen nimitystä – kuten ”Champagner Sorbet” –, joka ei ole tätä suojattua alkuperänimitystä koskevan eritelmän mukainen mutta joka sisältää kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa.

Toinen kysymys

- 37 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä, onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää vastaamattoman mutta kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, on näissä säännöksissä tarkoitettua alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttöä, kun elintarvikkeen nimi vastaa kohdeyleisössä vallitsevia nimitystapoja ja ainesosaa on lisätty riittävä määrä olennaisen ominaisuuden antamiseksi tuotteelle.
- 38 Kuten 14.9.2017 annetun tuomion EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693) 82 kohdassa muistutettiin suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta, asetus N:o 1234/2007 on yhteisen maatalouspolitiikan väline, jolla on tarkoitus ennen kaikkea taata kuluttajille, että saman asetuksen mukaisesti rekisteröidyllä maantieteellisellä merkinnällä varustetuilla maataloustuotteilla on tietyt erityisominaisuudet sen vuoksi, että ne ovat lähtöisin määritellyltä maantieteelliseltä alueelta, ja että ne näin ollen antavat tuotteiden maantieteelliseen alkuperään perustuvan takuun niiden laadusta, minkä tarkoituksena on taata se, että maataloustuottajat voivat saada paremmat tulot vastineeksi ajoille pyrkimyksille parantaa laatua, ja estää se, että ulkopuoliset, jotka pyrkivät hyötymään tällaisten tuotteiden laatunsa perusteella saamasta maineesta, voisivat käyttää kyseisiä nimityksiä väärin.
- 39 Oikeuskäytännössä on katsottu myös asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a–d alakohdasta 14.7.2011 annetun tuomion Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 et C-27/10, EU:C:2011:484) 46 kohdassa, että tässä säännöksessä mainitaan erilaisia tapauksia, joissa tuotteen myynnissä viitataan nimenomaisesti tai implisiittisesti maantieteelliseen merkintään sellaisissa olosuhteissa, jotka voivat joko johtaa yleisöä harhaan tuotteen alkuperästä tai ainakin luoda sille alkuperää koskevan mielleyhtymän tai jotka voivat mahdollistaa sen, että toimija saa oikeudetonta hyötyä kyseisen maantieteellisen merkinnän maineesta.
- 40 Tästä seuraa, että suojatun alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttäminen asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettulla tavalla edellyttää, että tätä suojattua alkuperänimitystä on käytetty siten, että sen mainetta on pyritty hyödyntämään perusteettomasti.
- 41 Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, käsiteltävässä asiassa nimityksen ”Champagner Sorbet” käyttö, jolla viitataan samppanjaa sisältävään sorbettiin, on omiaan yhdistämään tähän tuotteeseen suojatun alkuperänimityksen ”Champagne” maineen, johon liittyy laadun ja arvostuksen mielikuvia, ja siis hyödyntämään tätä mainetta. Sen ratkaisemiseksi, loukkaako käyttö asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa myönnettyä suojaa, on tarkasteltava, onko tällaisella käytöllä pyritty hyödyntämään perusteettomasti tämän suojatun alkuperänimityksen mainetta.

- 42 Tästä on todettava aluksi, että direktiivin 2000/13, joka oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, 3 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklan 1 kohdassa sekä – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi – asetuksen N:o 1169/2011 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 17 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä missään tilanteessa, että suojatun alkuperänimityksen on oltava sellaisen elintarvikkeen nimityksessä, joka ei ole tätä suojattua alkuperänimitystä koskevan eritelmän mukainen mutta joka sisältää kyseisen eritelmän mukaista ainesosaa, kun tällaisen nimityksen käyttö on ristiriidassa asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa myönnetyn suojan kanssa.
- 43 Suojatun alkuperänimityksen maineen perusteetonta käyttöä ei myöskään voida sulkea pois sen perusteella, että elintarvikkeiden nimityksiä koskevia, direktiiviin 2000/13 ja asetukseen N:o 1169/2011 sisältyviä säännöksiä ja elintarvikkeiden ainesosia koskevia säännöksiä, muun muassa direktiivin 2000/13 6 artiklan 5 kohdan ja 7 artiklan 1 ja 5 kohdan sekä asetuksen N:o 1169/2011 18 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 22 artiklan 1 kohdan säännöksiä, on noudatettu tarkasti.
- 44 Seuraavaksi on katsottava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin, että asetuksen N:o 110/2008 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti rekisteröityjä maantieteellisiä merkintöjä on kiellettyä käyttää yhdistetyssä ilmaisussa, jollei alkoholi ole yksinomaan peräisin mainitusta tislatusa alkoholijuomasta.
- 45 Lopuksi asetuksen N:o 1151/2012 johdanto-osan 32 perustelukappaleen mukaisesti silloin, kun tuotteita, joilla on suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä, käytetään ainesosina, on otettava huomioon suuntaviivat, ja niiden 2.1.2 kohdassa todetaan, että suojatun alkuperänimityksen nimisuojan saanut nimi voidaan mainita kyseistä nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana sisältävän elintarvikkeen myyntinimikkeessä, jos niissä vahvistetut kolme edellytystä täyttyvät. Koska tällä asetuksella pyritään – kuten edellä 33 kohdassa korostetaan – varmistamaan korkea suojan taso ja yhdenmukaistamaan suoja viinialalla jo käytössä olevan suojan kanssa, nämä suuntaviivat ovat merkitykselliset myös asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan tulkintaa varten.
- 46 Tästä seuraa, että suojatun alkuperänimityksen käyttöä osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmaa vastaamattoman mutta kyseistä eritelmaa vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä ei itsessään voida pitää perusteettomana käyttönä ja näin ollen käyttönä, jolta suojattuja alkuperänimityksiä suojataan kaikissa olosuhteissa asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisesti. Kansallisten tuomioistuinten tehtäviin kuuluu näin ollen ratkaista kunkin yksittäistapauksen olosuhteiden perusteella, pyritäänkö tällaisella käytöllä hyödyntämään perusteettomasti suojatun alkuperänimityksen mainetta.
- 47 Tässä tarkoituksessa ei tule ottaa huomioon sitä seikkaa, että pääasiassa kyseessä oleva nimitys vastaa kohdeyleisössä vallitsevaa tapaa nimetä asianomainen elintarvike.
- 48 Koska rekisteröityjen nimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojalla on, kuten tämän tuomion 38 kohdassa muistutetaan, tarkoitus varmistaa kuluttajille, että tällaisella merkinnällä varustetuilla tuotteilla on tietyt erityisominaisuudet sen vuoksi, että ne ovat lähtöisin määritellyltä maantieteelliseltä alueelta, ja että tuotteet antavat niiden maantieteelliseen alkuperään perustuvan takuun niiden laadusta, tätä tarkoitusta ei saavutettaisi, jos suojattu alkuperänimitys voisi olla tai siitä voisi tulla yleisnimi. Näin ollen asetuksen N:o 1234/2007 118 k artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 1308/2013 101 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimiä, joista on tullut yleisnimiä, ei saa suojata alkuperänimityksenä. Lisäksi asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 3 kohdassa säädetään, että suojatuista alkuperänimityksistä ei saa tulla unionissa yleisnimiä. Jos sen, että elintarvikkeen nimitys, kuten ”Champagner Sorbet”, on kohdeyleisön tämän elintarvikkeen nimeämiseksi yleisesti käyttämä nimitys, katsottaisiin voivan vaikuttaa arviointiin

siitä, onko suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä nimitystä perusteetonta, merkitsisi tämä kyseessä olevan suojatun alkuperänimityksen yleisnimenä käytön hyväksymistä, mikä olisi ristiriidassa näillä asetuksilla käyttöön otetun suojan kanssa.

- 49 Siitä, onko tässä arvioinnissa merkitystä arviointiperusteella, jonka mukaan suojatun alkuperänimityksen saanutta ainesosaa on lisätty riittävä määrä olennaisen ominaisuuden antamiseksi tuotteelle, on todettava, että tämä arviointiperuste vastaa yhtä suuntaviivojen 2.1.2 kohdassa mainituista kolmesta edellytyksestä, joiden täyttyessä voidaan katsoa, että suojatun alkuperänimityksen nimisuojan saanut nimi voidaan mainita kyseistä nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana sisältävän elintarvikkeen myyntinimikkeessä. Komissio kuitenkin täsmentää suuntaviivoissa, että koska kyseeseen voivat tulla useat eri tapaukset, se ei voi ehdottaa tiettyä yleisesti sovellettavissa olevaa vähimmäisprosenttimäärää.
- 50 Tästä on katsottava, että suojatun alkuperänimityksen käytöllä osana sellaisen elintarvikkeen nimitystä, joka ei vastaa tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää mutta sisältää kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa, pyritään hyödyntämään perusteettomasti tämän suojatun alkuperänimityksen mainetta, jos tämä ainesosa ei anna tuotteelle olennaista ominaisuutta.
- 51 Pohdittaessa sitä, antaako kyseessä oleva ainesosa asianomaiselle elintarvikkeelle olennaisen ominaisuuden, tämän ainesosan määrä elintarvikkeen koostumuksessa on merkittävä muttei riittävä arviointiperuste. Sen arvioiminen riippuu kyseessä olevista tuotteista, ja siihen on yhdistettävä laadullinen arviointi. Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 76 ja 77 kohdassa katsoi, kyse ei ole suojatun alkuperänimityksen saaneen ainesosan olennaisten ominaisuuksien havaitsemisesta elintarvikkeessa vaan siitä, että tällä elintarvikkeella on tähän ainesosaan liittyvä olennainen ominaisuus. Tämä ominaisuus on usein kyseisen ainesosan tuoma aromi ja maku.
- 52 Kun elintarvikkeen nimi osoittaa, kuten käsiteltävässä asiassa, että se sisältää suojatun alkuperänimityksen saanutta ainesosaa, jonka on tarkoitus osoittaa tämän elintarvikkeen makua, tämän ainesosan tuoman maun on oltava kyseisen elintarvikkeen olennainen ominaisuus. Jos nimittäin kyseisen elintarvikkeen makuun vaikuttavat enemmän sen muut ainesosat, tällaisen nimityksen käyttäminen on suojatun alkuperänimityksen maineen perusteetonta hyväksikäyttöä. Näin ollen sen arvioimiseksi, antaako pääasiassa kyseessä olevan tuotteen sisältämä samppanja tuotteelle olennaisen ominaisuuden, kansallisen tuomioistuimen on arvioitava sille esitetyn selvityksen valossa, muodostuuko tämän tuotteen maku pääasiallisesti siitä, että sen koostumuksessa on samppanjaa.
- 53 Näiden seikkojen valossa toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää vastaamattoman mutta kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, on näissä säännöksissä tarkoitettua alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttöä, jos tämän elintarvikkeen olennainen ominaisuus ei ole maku, joka muodostuu pääasiallisesti siitä, että sen koostumuksessa on tätä ainesosaa.

Kolmas kysymys

- 54 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä, onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää vastaamattoman mutta kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, merkitsee näissä säännöksissä tarkoitettua väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää.

- 55 Tästä on todettava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetaan erilaisia haittoja, joita suojattuihin alkuperänimityksiin, suojattuihin maantieteellisiin merkintöihin ja niihin viineihin, joissa käytetään näitä nimityksiä, saattaa kohdistua ja joilta niitä näissä säännöksissä suojataan.
- 56 Tässä asiassa ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetuista vastauksista käy ilmi, että suojatun alkuperänimityksen – kuten ”Champagne” – käyttäminen osana sellaisen elintarvikkeen nimitystä – kuten ”Champagner Sorbet” –, joka ei ole tätä suojattua alkuperänimitystä koskevan eritelmän mukainen mutta joka sisältää kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa, on asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua kyseisen suojatun alkuperänimityksen kaupallista käyttöä, jolta sitä näissä säännöksissä suojataan, jos tällaisella käytöllä pyritään hyödyntämään perusteettomasti sen mainetta, ja että näin on muun muassa silloin, kun tämä ainesosa ei anna tälle elintarvikkeelle olennaista ominaisuutta.
- 57 Sitä vastoin suojatun alkuperänimityksen käyttäminen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen elintarvikkeen nimityksessä ei merkitse asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää. Kun kyseessä olevan elintarvikkeen nimitykseen on sisällytetty suojatun alkuperänimityksen saaneen ainesosan nimitys, tätä suojattua alkuperänimitystä on käytetty suoraan osoittamaan avoimesti siihen liittyvää makuominaisuutta, mikä ei merkitse väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää.
- 58 Mielleyhtymän käsitteestä on myös muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se kattaa muun muassa tapauksen, jossa tuotteen nimeämiseksi käytettyyn ilmaisuun sisältyy suojatun nimityksen osa siten, että kuluttajalle syntyy mainitun tuotteen nimen yhteydessä mielikuva tavarasta, jolla on kyseinen nimitys (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä ei ole kyse silloin, kun suojattua alkuperänimitystä on käytetty kokonaisuudessaan osana elintarvikkeen nimitystä sen maun osoittamiseksi.
- 59 Kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää vastaamattoman mutta kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, ei merkitse näissä säännöksissä tarkoitettua väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää.

Neljäs kysymys

- 60 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että niitä voidaan soveltaa ainoastaan väärin tai harhaanjohtaviin merkintöihin, jotka ovat omiaan synnyttämään väärän kuvan tuotteen maantieteellisestä alkuperästä, vai voidaanko niitä soveltaa myös tämän tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia koskeviin väärin ja harhaanjohtaviin merkintöihin.
- 61 Tästä on todettava, että vaikka asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohdassa mainitaan virheelliset ja harhaanjohtavat merkinnät, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista viinituotetta koskeviin asiakirjoihin, näillä säännöksillä voi olla tehokas vaikutus pääasian tapauksessa, jossa kyseessä oleva viinituote on elintarvikkeen ainesosa, vain, jos niissä viitataan tämän elintarvikkeen sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin ja sitä koskeviin asiakirjoihin.

- 62 Näissä säännöksissä säädetään niiden ulottuvuudesta, että suojatut alkuperänimitykset, suojatut maantieteelliset merkinnät ja näitä suojattuja nimityksiä käyttävät, asianomaisen tuote-eritelmän mukaisesti tuotetut viinit on suojattu yhtäältä vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka koskevat tuotteen lähtöpaikkaa, alkuperää, tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia ja jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai tätä tuotetta koskeviin asiakirjoihin, ja toisaalta tuotteen pakkaamiselta tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä. Näin ollen näiden säännösten nojalla voidaan kieltää sekä asianomaisen tuotteen maantieteellistä alkuperää koskevat väärät tai harhaanjohtavat merkinnät että tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia, kuten esimerkiksi sen makua, koskevat väärät tai harhaanjohtavat merkinnät.
- 63 Siinä tapauksessa, että pääasiassa kyseessä olevan elintarvikkeen olennainen ominaisuus ei olisi maku, joka muodostuu pääasiallisesti siitä, että sen koostumuksessa on samppanjaa, voitaisiin siis katsoa, että tämän elintarvikkeen sisä- tai ulkopakkaukseen merkitty nimitys ”Champagner Sorbet” on virheellinen ja harhaanjohtava merkintä asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 64 Näiden toteamusten valossa neljänteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että niitä sovelletaan sekä väärin tai harhaanjohtaviin merkintöihin, jotka ovat omiaan synnyttämään väärän kuvan asianomaisen tuotteen alkuperästä, että tämän tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia koskeviin väärin ja harhaanjohtaviin merkintöihin.

Oikeudenkäyntikulut

- 65 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä 22.10.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetusta), sellaisena kuin se on muutettuna 25.5.2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 491/2009, 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että niitä sovelletaan silloin, kun suojattua alkuperänimitystä – kuten ”Champagne” – käytetään osana sellaisen elintarvikkeen nimitystä – kuten ”Champagner Sorbet” –, joka ei ole tätä suojattua alkuperänimitystä koskevan eritelmän mukainen mutta joka sisältää kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa.
- 2) Asetuksen N:o 1234/2007, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 491/2009, 118 m artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmää vastaamattoman mutta kyseistä eritelmää vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, on

näissä säännöksissä tarkoitettua alkuperänimityksen maineen hyväksikäyttöä, jos tämän elintarvikkeen olennainen ominaisuus ei ole maku, joka muodostuu pääasiallisesti siitä, että sen koostumuksessa on tätä ainesosaa.

- 3) Asetuksen N:o 1234/2007, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 491/2009, 118 m artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että suojatun alkuperänimityksen käyttö osana tätä alkuperänimitystä koskevaa eritelmaa vastaamattoman mutta kyseistä eritelmaa vastaavaa ainesosaa sisältävän elintarvikkeen nimitystä, kuten ”Champagner Sorbet”, ei merkitse näissä säännöksissä tarkoitettua väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymää.**
- 4) Asetuksen N:o 1234/2007, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 491/2009, 118 m artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja asetuksen N:o 1308/2013 103 artiklan 2 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että niitä sovelletaan sekä vääriin tai harhaanjohtaviin merkintöihin, jotka ovat omiaan synnyttämään väärän kuvan asianomaisen tuotteen alkuperästä, että tämän tuotteen luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia koskeviin vääriin ja harhaanjohtaviin merkintöihin.**

Allekirjoitukset